

Väestöennusteet

päivitys 2024

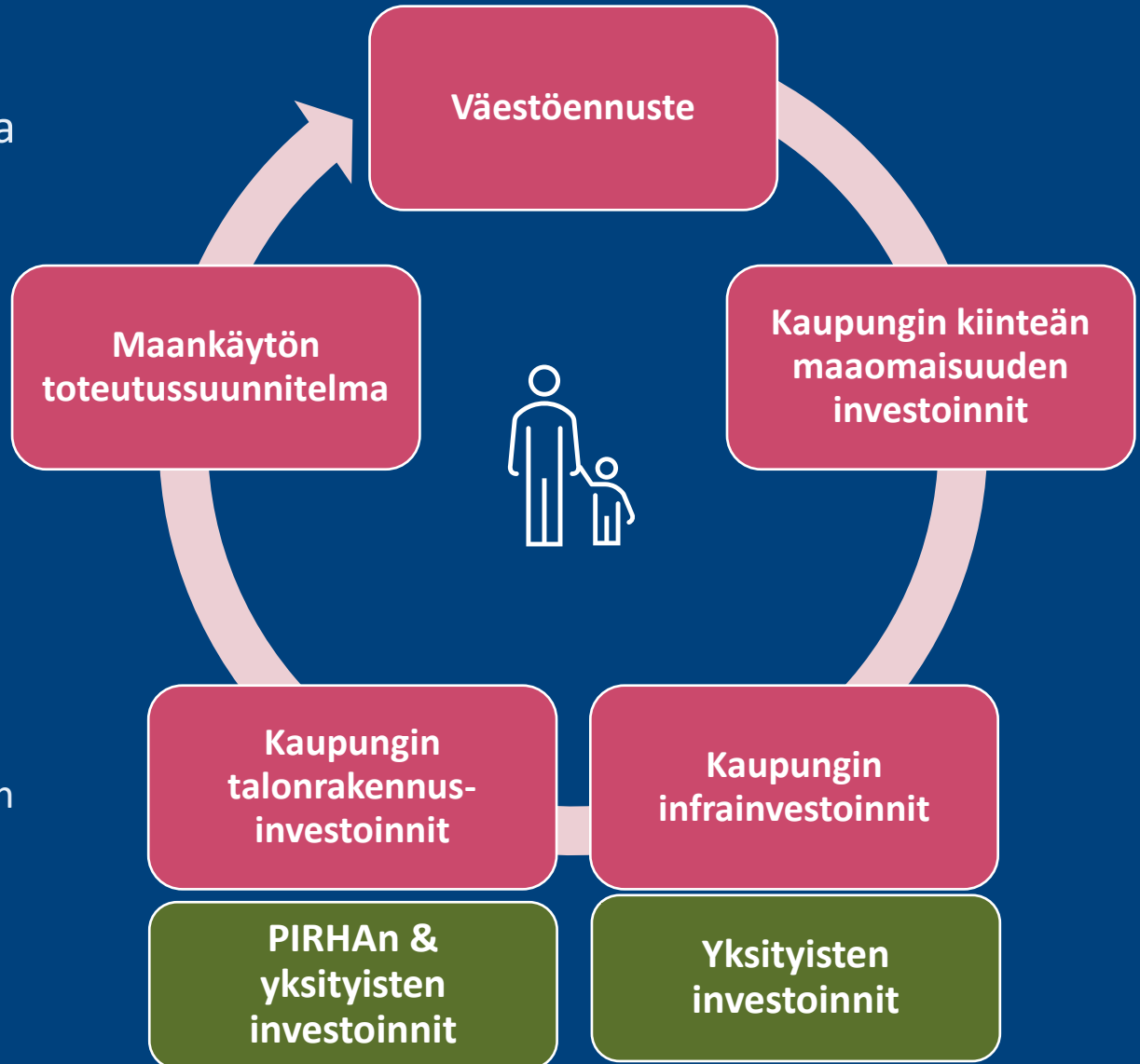
Kaupunginhallitus 4.11.2024

Kehittämiskoordinaattori Katariina Pahkasalo

Analyytikko Tero Mamia

Pitkän aikavälin suunnittelu ja väestöennuste

- Kaupungin PALM-työssä **yhteensovitetaan ja ajoitetaan** eri alueiden toteuttamiseksi tarvittavia investointeja.
 - Tämän osana laaditaan **maankäytön toteutussuunnitelma**, jossa huomioidaan mm. olemassa oleva **tonttivaranto ja asemakaavoitusohjelma** sekä **asukasmäärätavoite**.
 - Maankäytön toteutussuunnitelma puolestaan toimii **väestöennusteen** pohjalla.
 - Näillä on suora yhteys kaupungin **palveluverkon** (mm. koulut, päiväkodit) sekä **kaupunkiympäristön** (mm. liikenne- ja viherverkko) investointeihin sekä varsinaiseen palvelutuotantoon.
- Tavoitteena on tehdä tarkoituksenmukaisia ja oikea-aikaisia ratkaisuja tulevista investoinneista.
 - Tavoitteena on **taloudellinen ja tasapainoinen** pitkän tähtäimen kaupunkirakenteen kehitys.
 - Tärkeää on nähdä ratkaisujen **vaikutukset toiseen toimijaan**.

Väestöennusteen sisältö ja käsittely

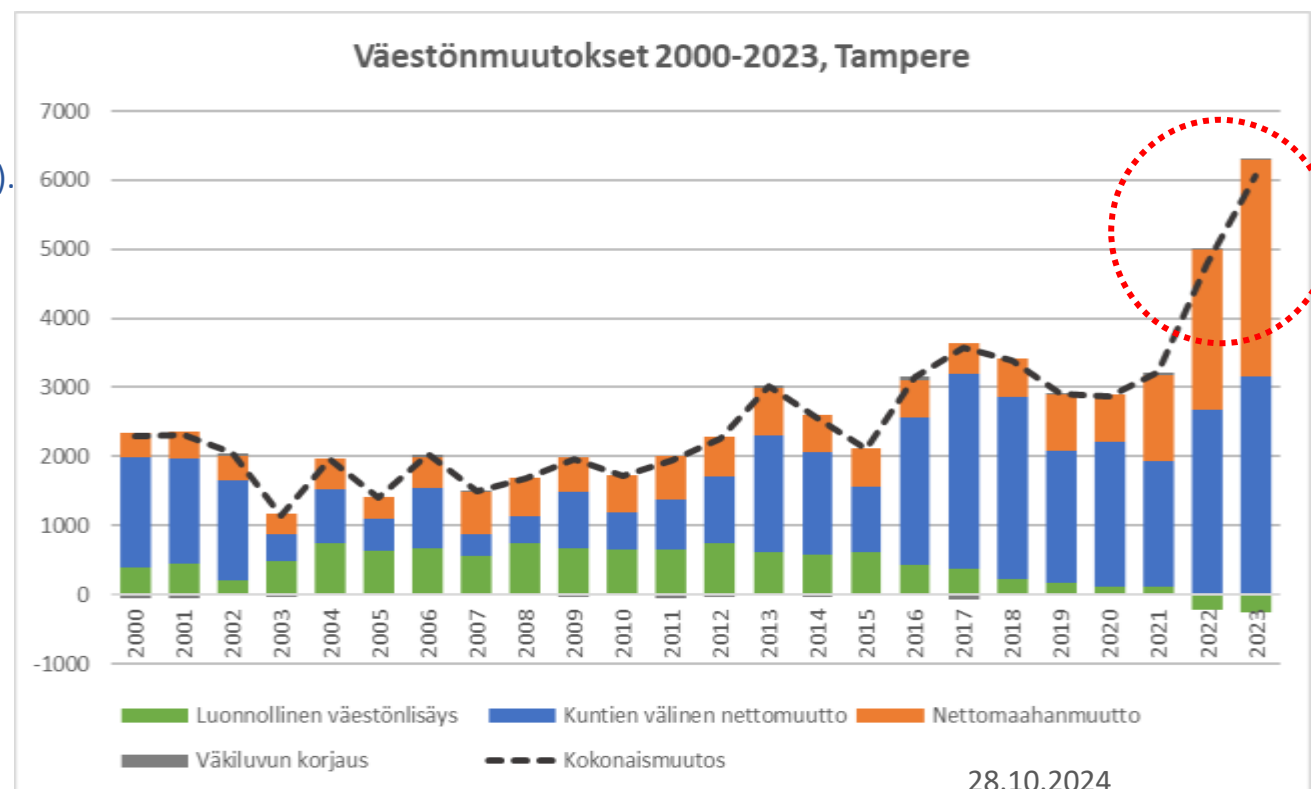
- Kaupunginhallituksen päätös 27.11.2023:
 - *Tampereen voimakkaan väestönkasvun jatkumiseen varaudutaan kaupunkiympäristön kehittämisen osalta arvioimalla asemakaavoituksen riittävyttä ja investointien tasoa aktiivisesti. Suunnittelun pohjana olevaa väestökasvutavoitetta muutetaan tarvittaessa.*
- Laadittu **kohtuullisen ja vahvan kasvun väestöennusteet** sekä laskennallinen strategiatavoitteen mukainen väestösuunnite.
 - Tilastoaluetasolla 1-vuotisiän ja sukupuolen mukaan.
- Vuoden 2024 väestöennusteen valmistelu:
 - Palveluverkko, investoinnit ja maankäyttö -ohjausryhmä linjannut maankäytön toteutus suunnitelman, muuttoliikkeen ja syntyvyyden lähtöoletukset keväällä 2024.
 - Pohjalla Tilastokeskuksen kuntakohtaiset ja tilastoaluekohtaiset tiedot.
 - 3.9.2024 palveluverkko, investoinnit ja maankäyttö -ohjausryhmä käsitellyt väestöennusteita.
 - 24.9.2024 konsernijohtajan johtoryhmä käsitellyt väestöennusteita.
 - 1.10.2024 pormestarin johtoryhmä käsitellyt väestöennusteita.

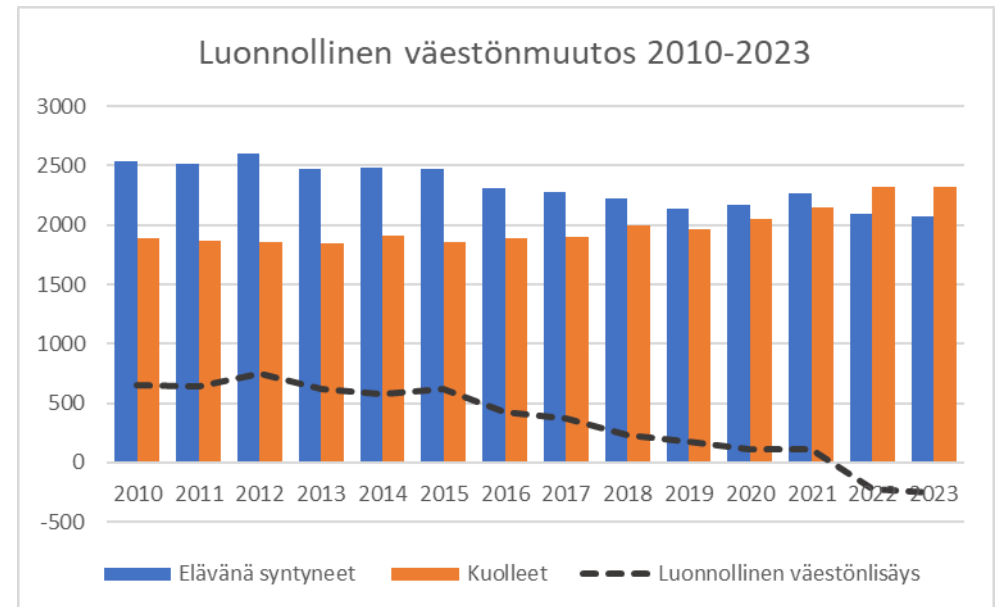
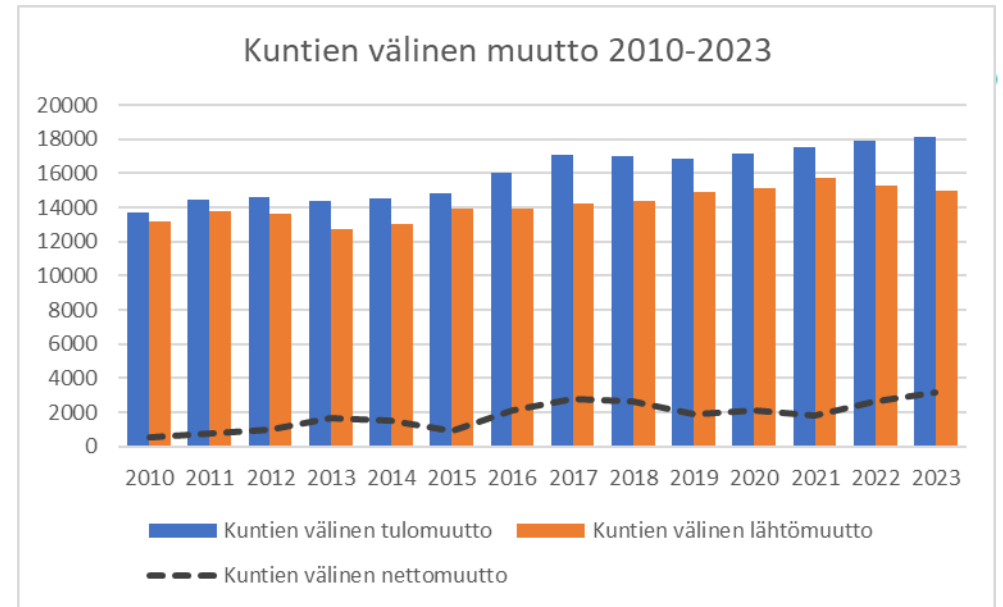
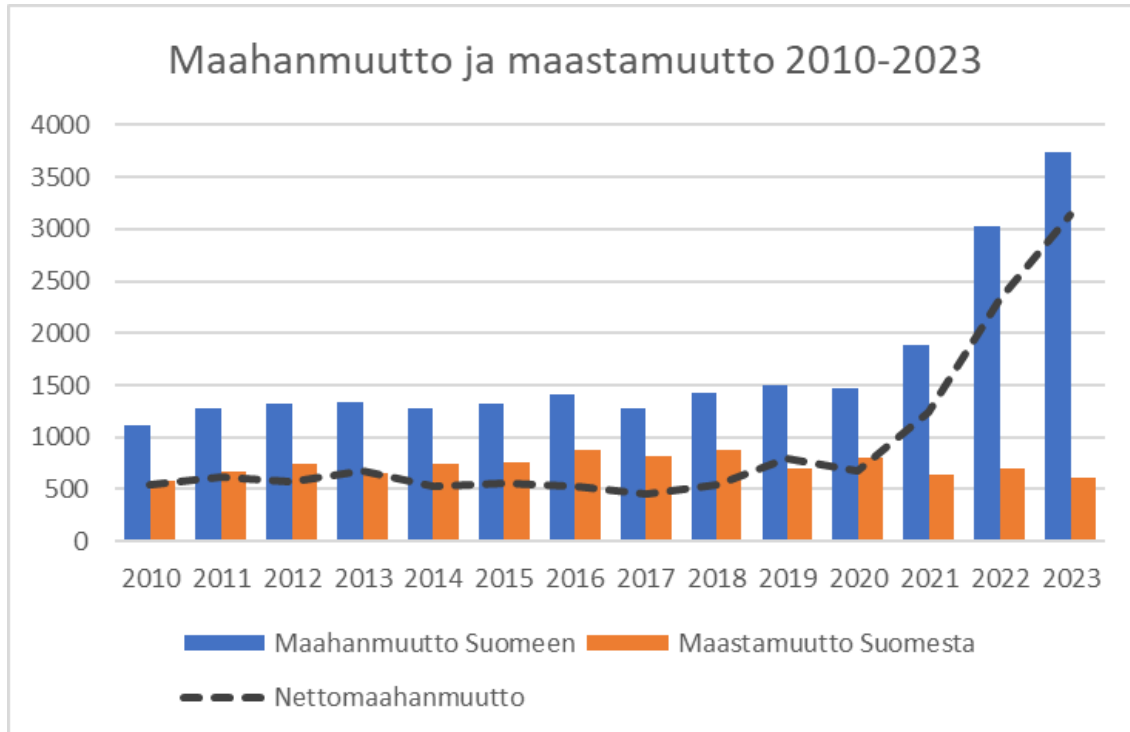
Kuva: Skyfox / Marko Kallio

Tampereen väestönkasvu on ylittänyt ennakoidun

- Strategian laadinnassa v. 2021 tavoitteena ollut keskimäärin 3000 asukkaan kasvu.
- Vuonna 2022 laadittiin väestösuunnite (kolme skenaariota):
 - Strategian mukaisen kasvun skenaariossa kasvu **suurinta** (n. 3000 asukasta), kaksi muuta skenaariota tätä **pienempää**.
 - Oletus tässä oli, että maahanmuutto pysyy 2010-luvun keskitasolla.
- Toteutunut väestönkasvu on ylittänyt tavoitteen merkittävästi:
 - v. 2022 +4786 asukasta, v. 2023 +6057 asukasta.
 - tammi-elokuu 2024 +3865 asukasta (1-8/2023 +4320 asukasta).
- Erityisesti maahanmuutto on kasvanut voimakkaasti (v. 2023 +3138).
- Myös kuntien välinen muuttovoitto ennätystasolla (v. 2023 +3163).
- Syntyvyys on koko Suomessa ja erityisesti Tampereella ennätysellisen alhaisella tasolla.
- Muutosten pysyvyydestä ei varmuutta.

Väestönkehityksen osatekijät 2010-2023

Väestöennusteen muodostaminen ja oletukset

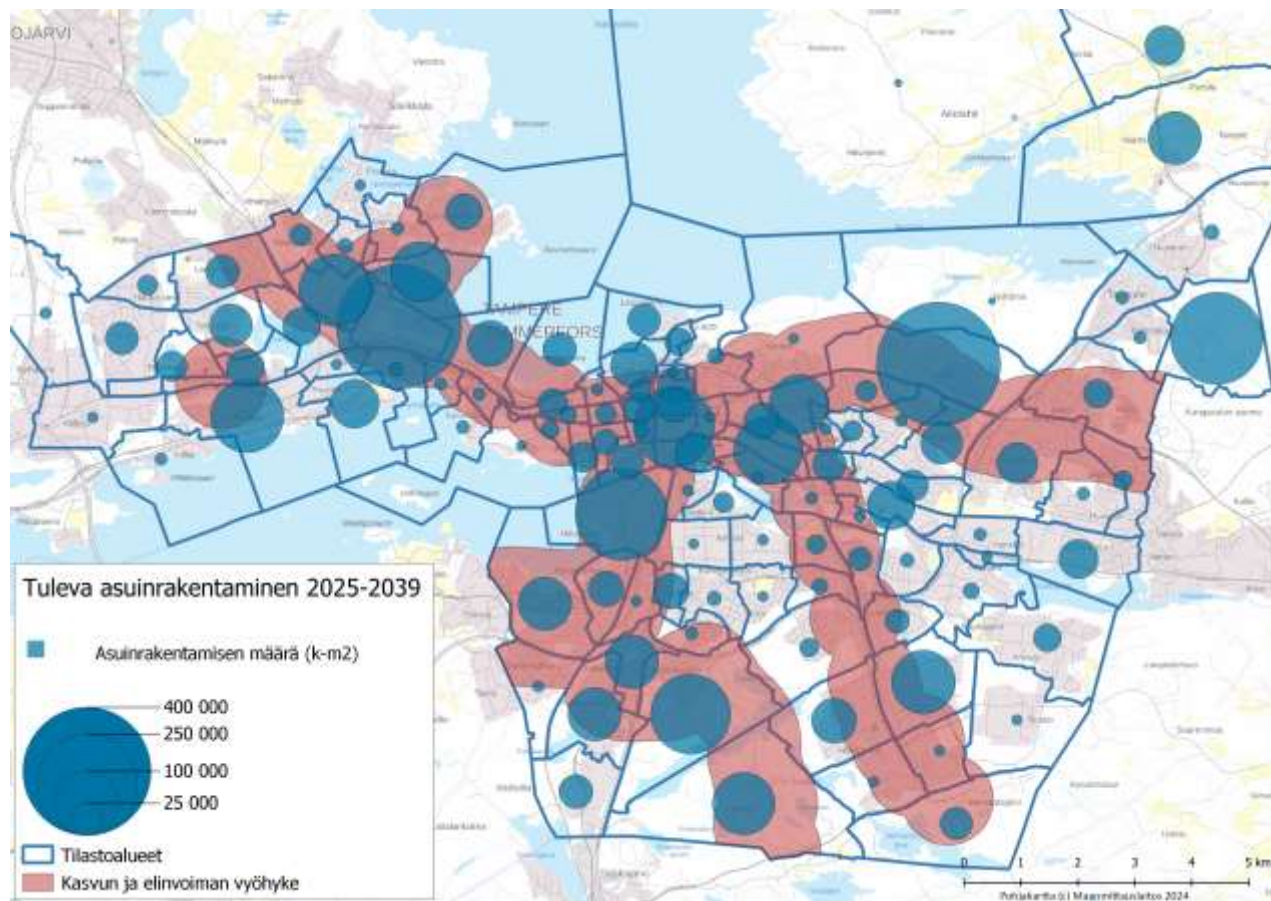
- Väestöennusteen muodostaminen:
 - Lähtökohtana väestö 31.12.2023 tilastoalueittain sukupuolen ja iän (1-v.) mukaan.
 - Osatekijät: kuntien välinen lähtö- ja tulomuutto, maastamuutto ja maahanmuutto, hedelmällisyyskertoimet (syntyvyys), kuolleisuuskertoimet, kunnan sisäinen muutto.
 - Maankäytön toteutussuunnitelmasta (asuntorakentamisen suunnitelma) johdettu kasvupotentiaali tilastoalueittain asettaa kasvulle rajat, laskentaa tarkennettu tässä päivityksessä.
 - Lasketaan vuodelta vuodelle 2024-2040 kaikki väestökomponentit huomioiden.
- Mitä väestöennuste olettaa?
 - Tampereen vetovoima maan sisällä säilyy vahvana (ja kasvaa edelleen).
 - Muuttovoitto ulkomailta säilyy korkealla tasolla.
 - Syntyvyys pysyy viime vuosien hyvin alhaisella tasolla.
 - Kuolleisuudessa ei tapahdu suuri muutoksia koronavuosia edeltävään aikaan, eliniänodote kasvaa edelleen.
 - Vahvan ja kohtuullisen kasvun ennusteiden suurin ero maahanmuuton oletuksissa:
 - Vahva kasvu perustuu vuosiin 2021-2023, kohtuullinen kasvu 2019-2023.
 - Lisäksi suurempi oletus maan sisäisen vetovoiman (kuntien välisen tulomuuton) kasvuun.

Väestöennusteen laadinnassa käytetyt väestönkehityksen oletukset

	Kohtuullisen kasvun väestöennuste	Vahvan kasvun väestöennuste	Strategian mukainen väestösuunnite
Väestön lähtötilanne	31.12.2023 (255 050)		Laskennallinen muunnos kohtuullisen kasvun ennusteesta, jossa vuosikasvu olisi tasan 3000 henkeä. Tämä ei siis ole varsinainen "väestösuunnite" eli se ei perustu asuntorakentamisen suunnitelmaan, jossa kasvu olisi rajattu 3000 henkeen vuodessa.
Syntyvyys (hedelmällisyys)	2020-2023 (kokonaishedelmällisyysluku 1,06)		
Kuolleisuus	2010-2019 (ottaa huomioon eliniänodotteen kasvun, ei mahdollista muuttaa)		
Kansainvälinen muuttoliike	2019-2023 (nettomuutto ka +1635)	2021-2023 (nettomuutto ka +2231)	
Kuntien välinen muuttoliike	2017-2023 (nettomuutto ka +2440)	2017-2023 Vahvempi oletus vetovoiman (tulomuuton) kasvusta	
Kunnan sisäinen muuttoliike	2017-2023	2017-2023	

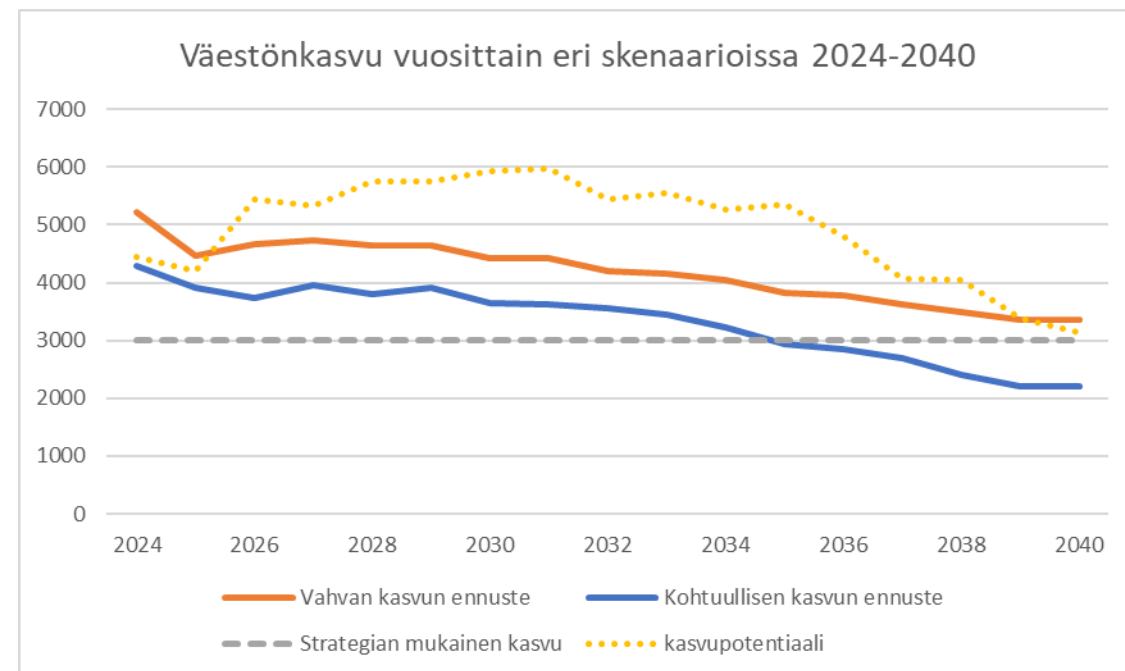
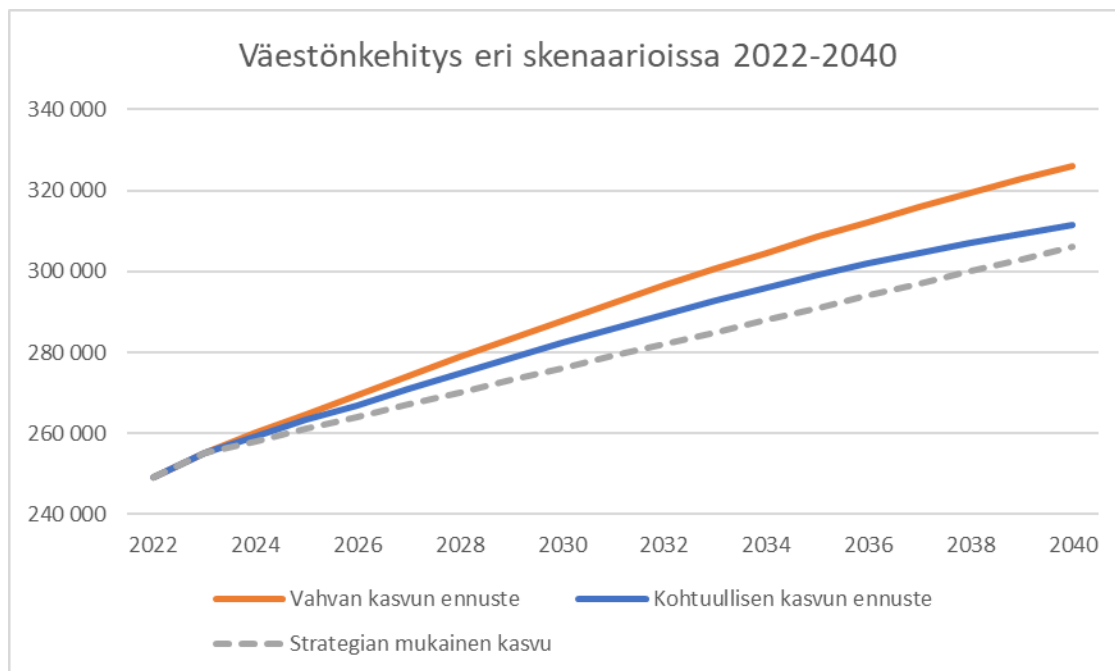
- Merkittävimmät muutokset edellisvuoden päivitykseen ovat korkeampi oletus nettomaahanmuutosta ja alhaisempi syntyvyyden oletus (myös kuntien välisen muuttovoiton oletus hieman korkeampi).

Asuntorakentamisen suunnitelma ja sen muuntaminen väestöennusteen kasvupotentiaaliksi

- Maankäytön toteuttamissuunnitelma sisältää asuntorakentamisen suunnitelman tilastoalueittain ja rakennustyypeittäin (pientalo, rivitalo, kerrostalo) vuosittain kerrosalana.
- Tämä on muunnettu väestöennusteen vuositason *kasvupotentiaaliksi* sen mukaan, miten kerrosalan kasvu on keskimäärin vaikuttanut väestönkasvuun viime vuosina.
- Ennustemallissa kasvupotentiaali rajaa vuosikasvua sekä tilastoalueetasolla että kaupunkitasolla.
 - Yhdellä tilastoalueella kasvupotentiaalin ylittävä väestönkasvu (muuttoliike) siirretään mallissa muille vastaavan tyyppin tilastoalueille.
- Ennustemallissa on laskettu kertoimet neljälle tasolle tilastoalueen asutokannan iän ja ennakoitun uudisrakentamisen perusteella.
 - Vuoden 2022 väestösuunnitteessa käytettiin samoja kertoimia koko kaupungissa. Käytännössä tässä on suurta vaihtelua riippuen mm. alueen asutokannan iästä. Yhden kertoimen käyttö aliarvioi uusien alueiden kasvua.

Ennustettu väestönkasvu 2024-2040

- Ennustettu väestö 31.12.2040: 305 882 (strategia), 311 464 (kohtuullinen), 326 108 (vahva).
- 300 000 asukkaan raja ylittyisi jo 2033 (vahva kasvu) tai viimeistään 2036 (kohtuullinen kasvu), vuoden 2022 väestösuunnitteessa raja ylittyy vasta 2040.
- Keskimääräinen vuosikasvu koko periodilla: kohtuullinen kasvu 3318 ja vahva kasvu 4180.
- Vahvan kasvu ennuste ylittää laskennallisen kasvupotentiaalin 2024-2025 ja 2039-2040.

Huomioita laskennasta

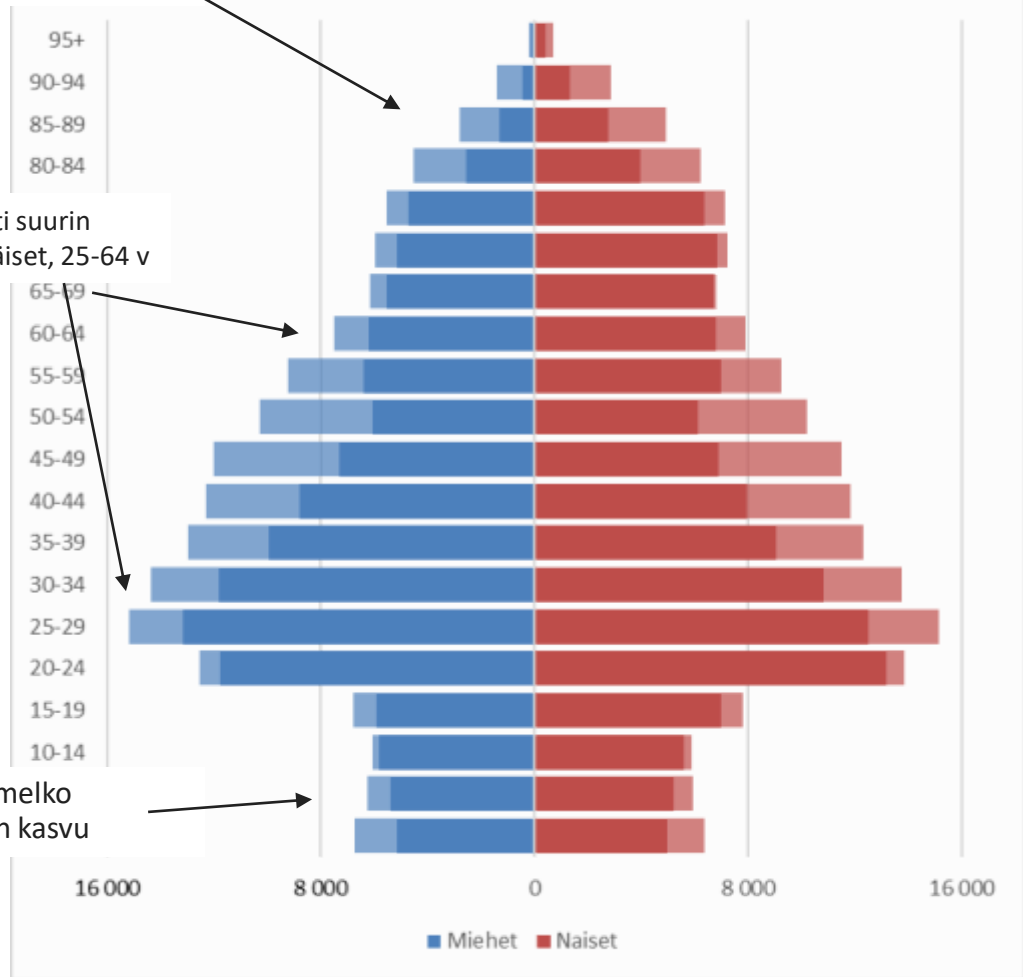
- Nykyiseen varantoon ja tulevaan kaavoitukseen pohjautuva asuntorakentamisen suunnitelma riittää vastaanottamaan ennustetun kokonaiskasvun.
 - Asumiseen on tarjolla vaihtoehtoja eri alueilla.
- Monille uusille alueille tai vanhoille, joilla ei viime vuosina ole kasvua ollut, ei ennusteta niin suurta kasvua kuin olisi mahdollista.
 - Sen sijaan vanhoille kasvaville alueille ja joillekin pientalovaltaisille alueille uudisrakentaminen ennustaa potentiaalin mukaista kasvua.
 - Tämä johtunee laskentamallista. Myös käytännössä kokonaan uusille alueille ei välttämättä ole niin paljon vetoa, kun rakentaminen on voimakasta ja palvelut voivat olla osin puutteellisia.

Väestörakenne: kasvu pääosin työikäisistä

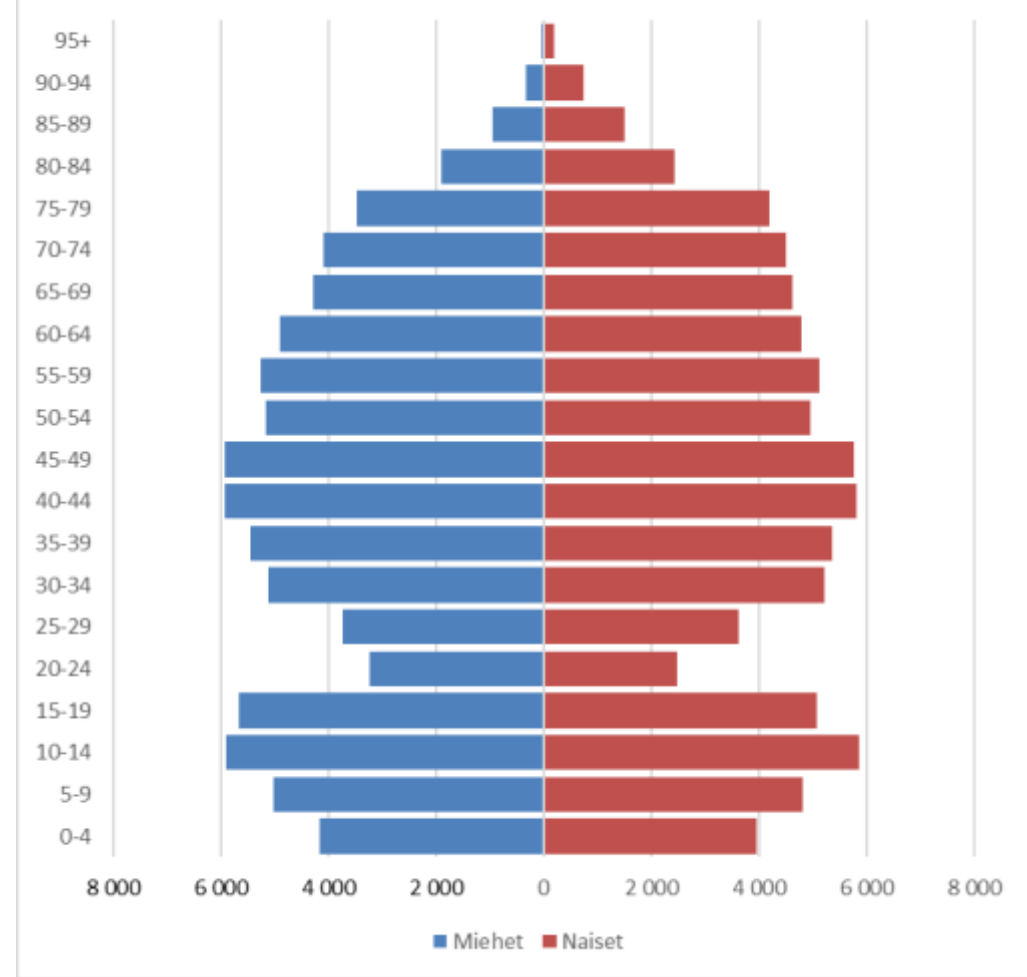
Suhteellisesti suurin kasvu (yli 80-vuotiaat)

Ikärakenne: Tampere 2040

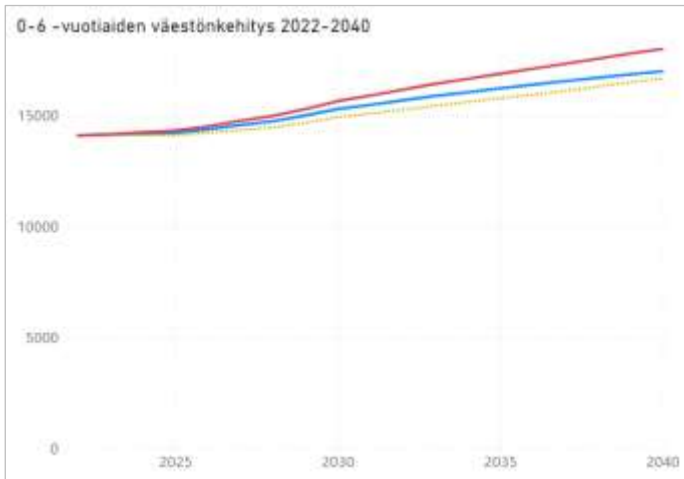
Määrällisesti suurin kasvu työikäiset, 25-64 v

Ikärakenne: muu kaupunkiseutu 2023

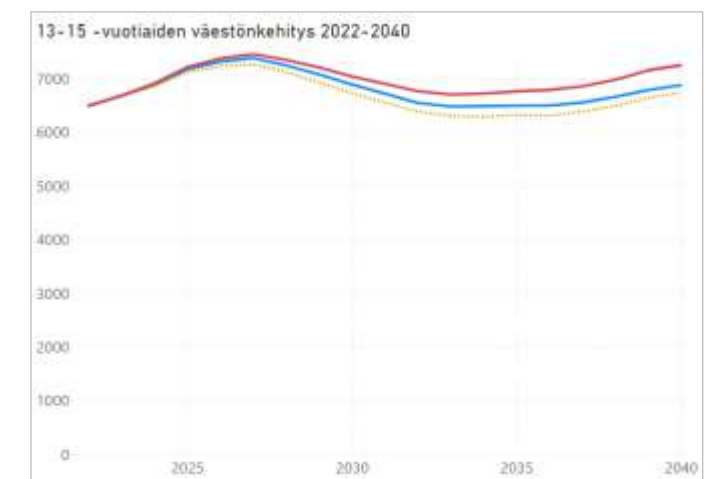
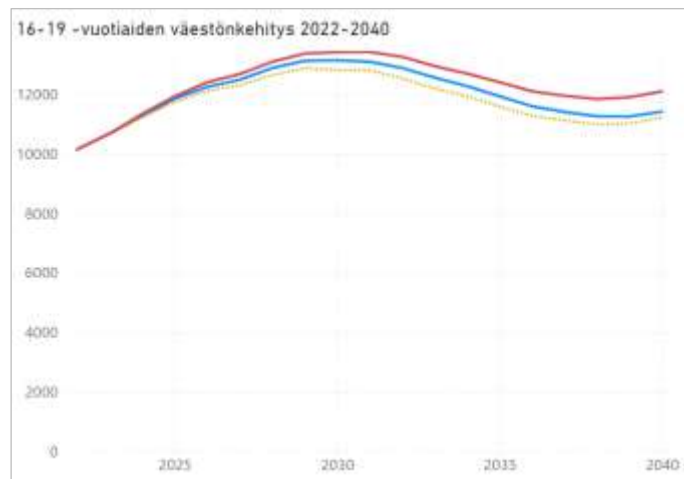
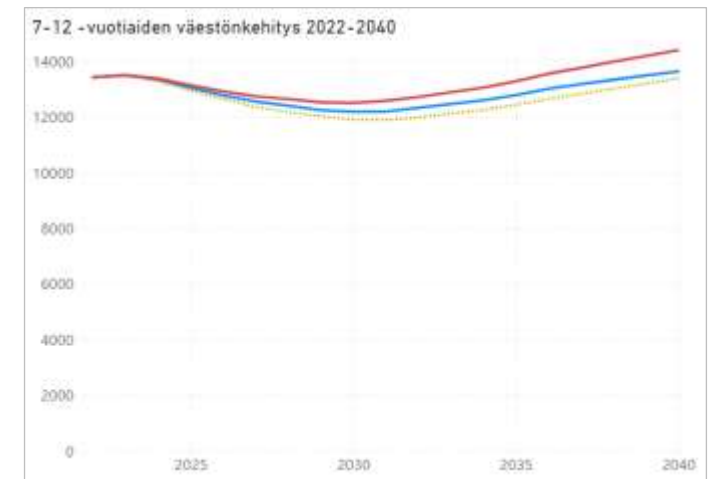

Lapset: melko vähäinen kasvu

Lasten ja nuorten määrän ennakoitu kehitys

- Suhteellisesti eniten kasvavat vanhimmat ikäluokat mutta määrällisesti pääosa väestönkasvusta tulee työikäisistä.
- Varhaiskasvatikäisten määrä (0-6 v.) kasvaa koko periodin (yhteensä jopa 20 %).
- Alakouluikäisten (7-12 v.) määrä notkahtaa hieman (7-9 %) mutta palaa nykytasolle 2036/2039.
- Yläkouluikäisten (13-15 v.) määrä kasvaa vuoteen 2027 (noin 15 %), jonka jälkeen laskee nykytasolle (tai lähelle sitä).
- Perusopetusikäisten yhteismäärässä ei kuitenkaan tapahdu kovin suuria muutoksia.
- Lukioikäisten (16-19 v.) määrä kasvaa voimakkaasti 2020-luvun loppuun, sen jälkeen laskee jonkin verran mutta ei nykytasolle.
- Tampereen väestöllinen huoltosuhde jopa paranee ennusteen mukaan (vahvan kasvun ennusteessa 46,1 >> 43,9).

- Kohtuullinen kasvu
- Strategian mukainen
- Vahva kasvu

Päätösehdotus

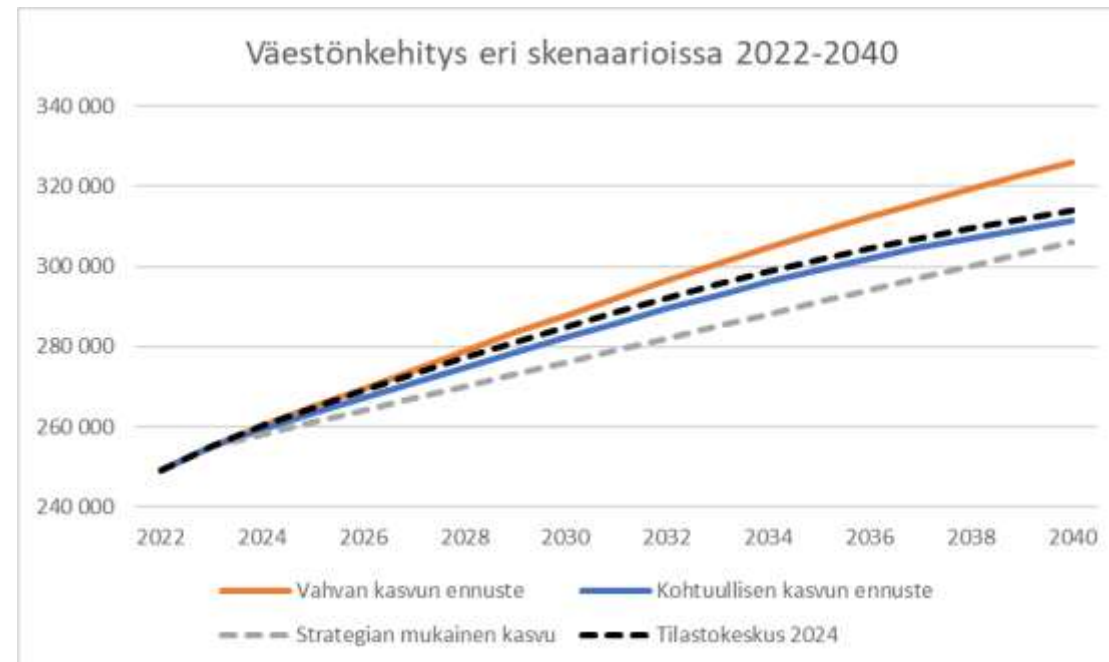
- Tampereen voimakkaan väestökasvun jatkumiseen tulee varautua kaupunkiympäristön kehittämisen osalta siten, että palveluverkon, investointien ja maankäytön suunnittelun perustana käytetään väestöennusteiden vahvan kasvun ennustetta.

**Tilastokeskuksen uusi
väestöennuste
VS
Tampereen oma väestöennuste**

Tilastokeskuksen uusi väestöennuste

- Tilastokeskus julkaisi väestöennusteensa 24.10.2024
- Koko maan ennuste ylittää vuoteen 2070 ja kuntatason ennuste vuoteen 2045
- Ennuste ei sisällä kuntien osa-alueita toisin kuin Tampereen oma ennuste
- Kokonaisuudessaan Tilastokeskus ennustaa Tampereelle samantasoista väestönkasvua kuin kaupungin oma kohtuullisen kasvun ennuste
- Ennusteiden väestöoletuksen poikkeavat kuitenkin varsin merkittävästi, joten ennustetun väestönkasvun rakenne on erilainen.
- Tilastokeskuksen ennusteessa on maahanmuutolle merkittävästi vahvempi ja syntyvyydelle alhaisempi oletus (perustuvat vain vuoteen 2023). Ennustettu väestönkasvu perustuu voimakkaasti työikäisten maahanmuuttoon.
- Tampereen ennusteessa maahanmuutto perustuu vuosien 2021-2023 (vahva kasvu) ja 2019-2023 (kohtuullinen kasvu) keskiarvoon, syntyvyys perustuu vuosiin 2020-2023.
- Omassa ennusteessa Tampereen vetovoima maan sisäisessä muutossa on arvioitu myös merkittävästi vahvemiksi kuin Tilastokeskuksella.

Miten ennustettu väestönkasvu eroaa rakenteellisesti?

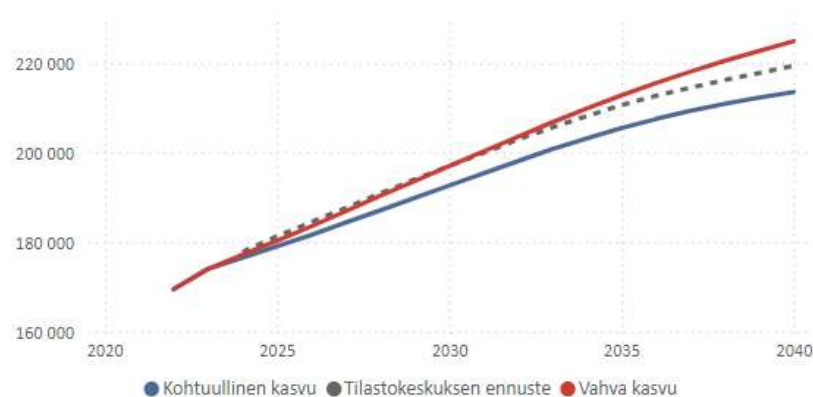
- Tilastokeskuksen ennusteessa työikäinen väestö kasvaa lähes kuten Tampereen vahvan kasvun ennusteessa.
- 0-15 –vuotiaiden ennuste noudattaa karkeasti kohtuullisen kasvun ennustetta
- Ikääntyneen väestön ja nuorten (16-19 v) kasvu ennustetaan pienemmäksi kuin Tampereen omissa ennusteissa.
- Tilastokeskuksen ennuste ei kerro tätä suoraan, mutta koska väestönkasvu tulee suuremmalta osin maahanmuutosta, niin käytännössä tämä tarkoittaa vieraskielisten määrän nopeampaa kasvua.
- Tilastokeskuksen ns. omavaraisennusteesta voi päätellä, että ennusteen mukaan Suomen väestöstä olisi vuonna 2045 noin 25 % vieraskielisiä (nyt noin 10 %)

Väestönkasvu ikäryhmittäin Tampereen ja Tilastokeskuksen ennusteissa

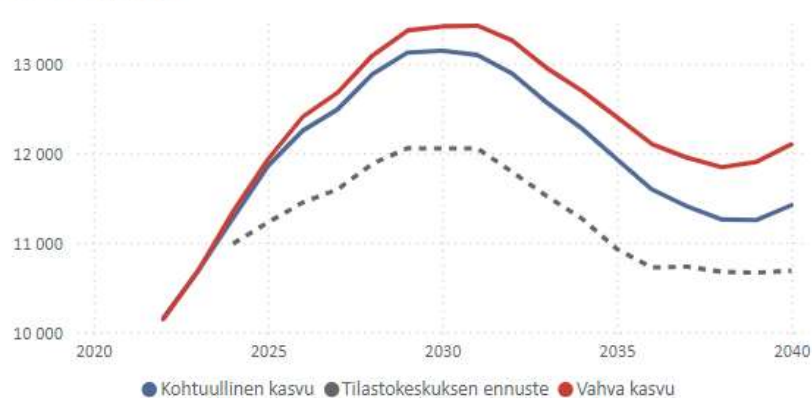
0-15 -vuotiaat

20-69 -vuotiaat

16-19 -vuotiaat

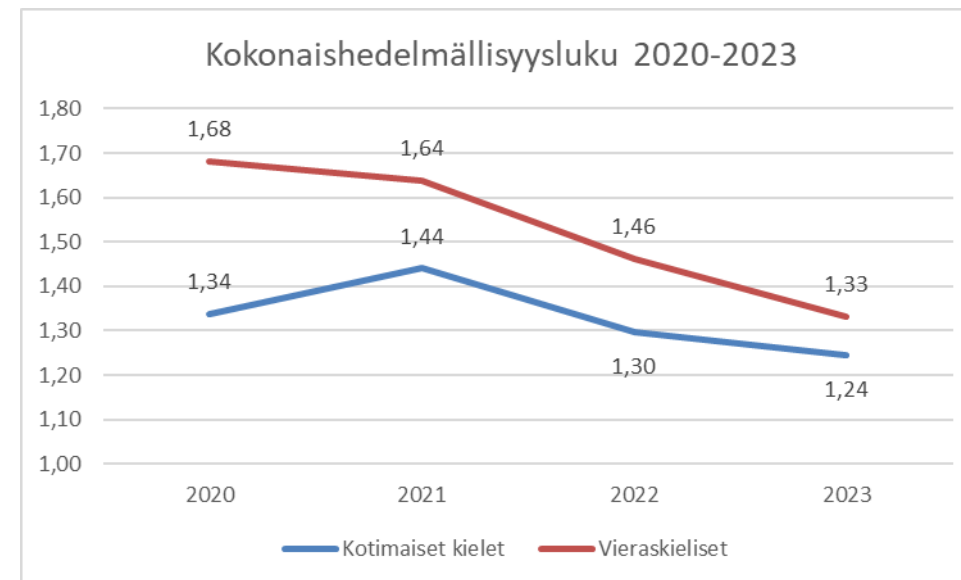

70+ vuotiaat

Onko ennusteissa otettu huomioon maahanmuuttajien korkeampi syntyvyys?

- Hedelmällisyyttä ei ole mallinnettu erikseen kieliryhmittäin.
- Nykyisen vierasperäisen väestön hieman korkeampi syntyvyys vaikuttaa toki hedelmällisyyskertoimien laskentaan.
- Ero hedelmällisyydessä vierasperäisen ja kotoperäisen väestön välillä on kuitenkin varsin pieni ja viime vuosina entisestään pienentynyt.
- Tyypillisesti vierasperäisen väestön syntyvyys myös lähestyy kantaväestön syntyvyyttä mitä pidempään maassa on asunut.
- Käytännössä vaikutus koko ennustettuun väestönkasvuun olisi varsin vähäinen, vaikka hedelmällisyys mallinnettaisiin kieliryhmittäin.

Lisätietoja:

Analyytikko Tero Mamia
tero.mamia@tampere.fi

Tietojohtaminen ja asiakkuuksien hallinta

Kehittämiskoordinaattori Katariina Pahkasalo
katariina.pahkasalo@tampere.fi
Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka